સત્સંગ બાલવાટિકા

સંપાદક : શાસ્ત્રી હરિકેશવદાસજી
(ગાંધીનગર)

વાલજીભાઈ જેવા શૂરવીર બનો

- શાસ્ત્રી હરિપ્રિયદાસ (ગાંધીનગર)

ધીમે ધીમે ઉનાળો પોતાનું વર્ચસ્વ જમાવતો જાય છે. ગરમીનો પારો ઉંચે આવતો જાય છે અને બજારમાં ટેટી, તરબુચ, દ્રાક્ષ વગેરે ઉનાળાના ફળોનું પહેલાં જાણે કે રાજાની અસવારીની જેમ વિવિધ ફળોનું આગમન થઈ ચૂક્યું છે. અને હવે પછી ફળોનો રાજા એટલે કે કેરીનું આગમન થશે ત્યારે ''રસ આંબા ગુજરાત'' ગુજરાત જેવી મજા ક્યાંય નહીં.

એટલે જ તો સ્વામિનારાયણ ભગવાન સંતોને હરિભક્તોને કહે છે કે ઉનાળો આવ્યો માટે રસરોટલીનો આનંદ તો ગુજરાત જેવો ક્યાંય નહી આવે. તો ચાલો આ વખતે આપણે જેતલપુર જઈએ. અને સ્વામિનારાયણ ભગવાન સંતો-હરિભક્તો સાથે જેતલપુર પધાર્યા. મહોલમાં ઉતારો કર્યો. હરિભક્તો કેરીઓ લાવવા માંડ્યા. મહારાજ પણ મોજમાં હતાં અને સાથે આવેલા ભક્તોને ટોપલો ભરીને કેરીઓ ચૂસવા આપી. દરેક સંતોને દસદસ કેરી ચૂસવા આપી અને કહ્યું કે. હા..... રસ-રોટલી જમવાની જગ્યા પણ રાખજો. આ રીતે દરરોજ જેતલપુરમાં મહારાજ સ્વયં રસરોટલીનો થાળ સ્વીકારતા અને સાથેના સંતોને-ભક્તોને પણ બરાબર જમાડતા.

સ્વામિનારાયણ ભગવાન જેતલપુર પધાર્યા છે એ વાત દૂરસુદૂર ગામે ગામ નગરે નગર પહોંચેલી. એવી જ રીતે સુથરામપુરના ભક્તોને પણ ખબર પડી કે પ્રભુ જેતલપુર બિરાજે છે તો ભગવાનનાં દર્શન કરવા જઈએ. મોટી સંખ્યામાં બહેનો તો સંઘ તૈયાર થયો, સાથે કોઈ ભાઈઓ નહીં. એકલા બહેનો કેવી રીતે જઈ શકે !!

ત્યાં તો ભગવાનના ભક્તોની સેવામાં એજ ગામના એક શુરવીર ભક્ત વાલજીભાઈ ભૂદેવ આગળ આવ્યા. ખભે તીર અને કામઠાં લટકાવેલાં હતાં. બહેનો ડરશો નહીં. મહારાજના દર્શને જવું જ છે ને ? હા, હા... તો હું તમારી સાથે આવીશ. થાઓ તૈયાર......... ઘરે જઈ બધી બહેનો રસ્તામાં ભાથાંની તૈયારી કરવા માંડ્યા. વાલજીભાઈએ પણ ઘેર જઈ પોતાના માટે ટીમણ તૈયાર કર્યું. અને બીજે દિવસે વહેલી પરોઢે ભગવાનના દર્શને જવાનો સંકલ્પ કરી શ્રીહરિના જયઘોષ સાથે સંઘ ચાલવા માંડ્યો. પરસ્પર જય સ્વામિનારાયણ.... જય સ્વામિનારાયણ બહેનો કહેતી જાય... મહારાજના ચરિત્રોની વાતો કરતી જાય અને આમ ચાલતાં ચાલતાં ક્યાંય નાનું ગામ આવે ત્યાં બપોરા કરે અને પાછાં ચાલે. બીજે દિવસે સાંજે તો પહોંચી જવાનું હતું. સાંજ પડવા આવી હતી. સૌ પોતપોતાના તાનમાં પ્રભુ સ્મરણ સાથે ચાલતા હતા. ત્યાં ઝાડીમાંથી અવાજ આવ્યો... શબૂર કોઈએ આગળ વધવાનું નથી. ત્યાંજ થોભી જાવ !!! નહીં તો એક એક ને મારી નાંખીશું. આવો અવાજ કરતાં કરતાં આઠ-દસ ઘોડેસવાર બુકાની બાંધેલા અને તીરકામઠાંથી સજ્જ લૂંટારાઓ સામે આવીને ઉભા રહ્યા.

સાંજનો વખત.... અને એકલી બહેનો બધી ગભરાઈ ગઈ. અને મહારાજને યાદ કરવા લાગી. ત્યાં આગેવાન લુંટારાએ વાલજી ભૂદેવને કહ્યું, જીવવું હોય તો તારા તીરકામઠાં નીચે ફેંકી દે.

ત્યારે પેલી કહેવત છે ને તે મુજબ......

ચિતાએ ચડેલી સતી છૂપે નહીં,
રીડ પડે, રજપૂત છૂપે નહી,
ભીડ પડે, શૂરવીર છૂપે નહીં.

જેમ અષાઢી મેઘ ગાજે એવા ઘેરા અવાજે વાલજીએ કહ્યું. જ્યાં સુધી મારા ખોળીયામાં પ્રાણ છે ત્યાં સુધી આ તીરકામઠાં મારા હાથમાંથી છૂટશે નહિ અને તમારા જેવા ઘેટાંના ટોળાને વિખેરવા એક સિંહ બસ છે !!! મારા જીવતાં તો એક પણ બહેનને હાથ અડાડી શકશો નહિ અને લૂંટી પણ નહી શકો..... શાબદા થાવ.....!!

લૂંટારાઓએ સનનન કરતા તીરની ઝુડી વરસાવવા માંડી. પરંતુ રામ રાખે તેને કોણ ચાખે !! અંતર્યામી ભગવાને બધું જ જાણી લીધું અને ભક્ત રક્ષા માટે એવું તો ઐશ્વર્ય બતાવ્યું કે લૂંટારાઓએ છોડેલા તીર સીધાં જવાની બદલે બધાં ત્રાંસા જાય, વાલજી ઉપર એકેય આવે નહી

અને વાલજીને વાગે નહીં. અને વાલજી જે તીર છોડે તે સીધા લૂંટારાની સામે જ જાય. અને સાથે સંઘના બહેનો પણ જેવાં તેવાં નહી હો. ઝાંસીની રાણીની યાદ અપાવે એવાં શુરવીર બહેનો હતાં. ડરપોક નહીં. ગભરાવાને બદલે, ભાગવાને બદલે આજુબાજુથી તીર વીણી વીણીને વાલજી વિપ્રને પુરાં પાડે. આમ, વાલજીભાઈ પાસે તીરનો પુરવઠો પુરતો રહેતો. પાંચ-છ જણા ઘાયલ થયા. બાકીના ત્રણ-ચાર મારતે ઘોડે પાછા વળી ગયા. શ્રીહરિની ઈચ્છાથી વાલજીભાઈને લૂંટારાઓનું એક પણ તીર વાગ્યું નહી. કે કોઈ પણ બહેનને કંઈ જ નુકશાન થયું નહી.

આ બાજુ અંતર્યામી મહારાજે આઠ-દસ બંધુકધારી પાર્ષદોને સંઘની રક્ષા માટે ઘોડા સાથે રવાના કર્યા. પાર્ષદો સંઘ પાસે આવી પહોંચ્યા અને વાલજીભાઈ તથા સંઘની બહેનો ખૂબ જ જેતલપુર સુખરૂપ આવી ગયા. તે સમયે સભા ચાલું જ હતી. સ્વામિનારાયણ ભગવાન સભામાં બિરાજમાન હતા ત્યાં સંઘે આવીને મહારાજના દર્શન કર્યા. મહારાજે સૌથી પહેલાં તો બહેનોએ દાખવેલી હિંમત બદલ બધાં જ બહેનોને પ્રસાદીના હાર આપ્યા. આજે તો શુરવીર ભક્ત બહેનોનું કામ થઈ ગયું. પછી વાલજીભાઈને ભેટીને છાતીમાં ચરણારવિંદ આપી બધાના ખબર અંતર પૂછ્યા. રસ્તામાં બનેલી બધી જ ઘટના સભામાં ભક્તોએ જાણી, સહુને આશ્ચર્ય થયું.

હા, તો મિત્રો ! હવે ખબર પડીને વાલજીભાઈ કેવા શુરવીર ભક્ત હતા અને બહેનો પણ કેવા બહાદૂર !!! એટલે જ કહ્યું છે કે હિંમતે હુદા તો મદદે ખૂદા.... અને હા વળી બ્રહ્માનંદ સ્વામીએ સાચું જ કહ્યું છે ને -

જો હોય હિંમત રે નર તે ઉરમાંહી ભારી
દૃઢતા જોઈને રે તેની મદદ કરે મુરારી.....

જો આપણે શુરવીરતા રાખીશું તો ભગવાન જરૂર આજે પણ આપણી સહાય કરશે.

●

પ્રેમની ભક્તિ પ્રભુ સુધી પહોંચે

- સાધુ શ્રીરંગદાસ (ગાંધીનગર)

એક ગામ હતું. ગામ હોય ત્યાં વસ્તી તો હોય જ. ગામમાં ઘણા ખેડૂતો હતા. અને થોડા ઘણા વેપારીઓ હતા. ગામની ભાગોળે એક કૂવો તો. તે કૂવાની નજીક સરસ મંદિર હતું. મંદિરની શોભા ભક્તોથી હોય. સરસ મંદિર એટલે કે ગામના માણસો દરરોજ મંદિર વાળતા, સાફ સફાઈ કરતા, નિત્ય પૂજા, દર્શન, પ્રાર્થના, કથા-વાર્તા કરતા.

તેમાં એક દિવસ એક પ્રેમી ભક્તને સદ્‌વિચાર જાગ્યો. મારે દરરોજ ભગવાનને અભિષેક કરવો છે. આ પ્રેમી ભક્તે "ધર્મના કામમાં ઢીલ નહીં એમ વિચારી માટીના પાત્રમાં પાણી લાવી ભગવાનનો અભિષેક પૂજા ચાલુ કરી. દરરોજ કૂવામાંથી પાણી ખેંચી ગાળી માટીના પાત્રમાં અને પ્રેમપૂર્વક નિયમિત અભિષેક કરે. એ જોઈને ગામમાં બધા વખાણવા માંડ્યા કે આ ભક્ત બહુ સાચા છે. નવી રીત શોધી કાઢી ભક્તિ કરવાની. ત્યાંતો બીજા ભક્તને વિચાર થયો કે, હું પણ દરરોજ અભિષેક કરીશ. વિચાર આવવો એ સારી વાત છે પણ એ ઈર્ષ્યા વગરનો હોવો જોઈએ.'', પ્રેરણા પોતાના સુખ અને કલ્યાણ માટે લેવાય તેટલી પ્રગતિ થાય છે.'' આ બીજો ભક્ત પોતાના ઘેરથી પિત્તળનો લોટો લઈને આવ્યો. અભિષેક કર્યો. પછી પેલા ગરીબ ભક્તને ક્યાંકથી તાંબાનો લોટો મલ્યો. એટલે તાંબાના લોટાથી પાણી લાવીને ઠાકોરજીને અભિષેક કરે, એટલે બીજો ભક્ત ચાંદીની લોટી લઈ આવ્યો. તેના મનમાં અહં અને ઈર્ષ્યા પ્રવેશ્યાં હતાં, તેને હતું કે મારી આગળ આ શું ગણતરીમાં ? ચાંદીની ચળકતી લોટીમાં દૂધ લાવી તેણે દૂધથી અભિષેક કર્યો. આ ભક્ત ઉંચુ પણ જુએ નહિ. એમની રીતે તાંબાના પાત્રમાં પાણી લાવીને ભગવાનને અભિષેક કરે. સમય જતાં આ બંને ભક્તોનાં દેહાવસાન થયા. યમદૂત લેવા આવ્યા. બંનેને લઈ ગયા. યમરાજાએ યમદૂતોને કહ્યું, અરે મૂર્ખ દૂતો ! તમે આ જીવને શા માટે લાવ્યા છો ? આ તો ભગવાનનો ભક્ત છે, દેખતા નથી તેના મસ્તકમાંથી તેજ છૂટે છે. લઈ જાવ અત્યારે પાલખીમાં બેસાડી વૈકુંઠની ભાગોળમાં મૂકી આવો. ત્યાંથી ભગવાનના પાર્ષદો તેને વૈકુંઠમાં લઈ જશે. પછી બીજો ચાંદીની લોટીવાળો ભક્ત ઉભો રહી બોલ્યો. યમરાજ ! હું પણ ભક્ત છું. મેં પણ ભગવાનને અભિષેક કર્યો છે. બેસ બેસ હવે, તારા મસ્તકમાં ઉપર તો અંધારુ દેખાય છે. અજવાળું નથી તને વૈકુંઠમાં પ્રવેશ નહિ મળે.

ક્રિયા તો બન્નેની એક સરખી હતી. છતાં ખામી શું હતી ? એક ક્રિયામાં પ્રેમ હતો, જ્યારે બીજામાં ઈર્ષ્યા હતી, દેખાડો હતો, કે આ બધા મને જુએ, આ બધા મને વખાણે, અહો ચાંદીની લોટીમાં દૂધથી અભિષેક ! આ ભાઈ બહુ સારા. એટલે ઈર્ષ્યાની ભક્તિ દેખાડવાની ભક્તિ ભગવાન સુધી પહોંચતી નથી અને પ્રેમ ભક્તિ ઈશ્વર સુધી પહોંચે છે.

માટે આપણે પ્રભુના કહ્યાં મુજબ ભગવાનને રાજી કરવા માટે જો ભક્તિ કરશું તો ભગવાન જરૂર રાજી થશે. એટલે જ સ્વામિનારાયણ ભગવાને વચનામૃતમાં ઉપદેશ આપતાં કહ્યું છે કે, ભગવાનની ભક્તિ એ તો ભગવાનની પ્રસન્નતાને માટે પોતાના કલ્યાણને અર્થે ભક્તિએ કરીને જ કરવી. કોઈ વખાણે તે સારું ન કરવી અને બીજી વાત એ પણ છે કે ભગવાનના ભક્તે પરસ્પર ઈર્ષ્યા ન કવી.